

Sola Scriptura

Lekció: 2Tim 3,10-17/Textus: 2Kir 22

2017. október 15.

BEVEZETÉS

Többször is láttam már könyvesboltokban olyan kézikönyveket, amiknek a címében a Biblia is szerepelt. A Windows operációs rendszereinek használati utasításait egy időben így adták ki, hogy a windows Bibliája, mint útmutató. De ugyanígy láttam már borítót a hímezés Bibliájaként, természetes gyógymódok bibliájaként vagy a varázslat Bibliája. Mára ez a szó, hogy Biblia nem bír azzal a tekintéllyel, mint évszázadokon keresztül a keresztyénség születésekor, mint Jósiás idejében, ahol ilyen rekációkat váltott ki, nem tekintenek az emberek rá úgy, mint, ami a valódi lényege, hogy ez Isten kijelentése, Isten ígéje és a Szentlelke által ihletett. Szkeptikusok vagyunk e téren.

Ma egy olyan történetről olvasunk, ahol Jósiás templomfelújításakor rátalálnak a törvénykönyvre, Mózes 5. könyvének egy részletére, a törvény magjára és amikor felolvassák a királynak, az annyira megérinti érzelmileg és értelmileg, hogy megszaggatja a ruháját, megrendül és sír és ezen kívül átgondol rengeteg alaptételt a kormányzásáról és cselekvésre készíti. Ez a király, a hatalom csúcsán van, és mégis ilyen hatással van rá a felolvasott ige. Nem immunis rá. Szól számára, sőt érdekli, fontos számára.

Ma az lenne a posztmodern válasz erre a történetre, hogy ez túlzás. Nem kell azért ennyire komolyan venni ezt az ígét. Mi szükség arra, hogy megszaggassa a ruháját, mi sírni való van ezen és miért kell ennyire nagy hűhót csinálni egy felolvasott szakaszból, ami egyébként is arról szól, hogy még az elődeink kezdtek el valamit, nem mi magunk. A Biblia jelentősége az emberek életében, főleg a mindennapi életében sokszor nem lényeges, nem mérce, nem útmutató, a szava nem nyom a latba és nem ér fel egy érvel. Vannak, akiknek eleve nem is tekintély, vannak, akiknek számít, fontos, de olvasása során mégsem bír akkora erővel. És vannak azok, akik, mint Jósiás, akiknek a szíve dobban arra a szóra, ami Isten szava.

Három hozzáállás, három szempont alapján nézzük meg ebben a történetben a szentírás szerepét:

1. A szentírás helye az életünkben
2. A szentírás tekintélye
3. A szentírás célja

1. A szentírás helye az életünkben

Jósiás korában a király és a próféta is Isten ígéjébe kapaszkodik, sőt az az alaptörvény, az a kormányzás alapokirata. Ez a mérce, ezen mérnek le mindent. Jósiás számára ez útmutató és jövőkép formáló. A reformáció korában pont az lesz a probléma a reformátoroknak, hogy az akkori egyház már elrugaszkodik a Bibliától. Ott maga az *egyház lesz a tekintély*. A Szentírás már egyenrangúvá válik és a hatalom csúcsán ülő ember mondja meg annak az értelmezését. Erre mondják a reformátorok, hogy nincs semmilyen más tekintély, amelyet a Szentírás tekintélye mellé állíthatnánk, a Szentírás tekintélye egyedülálló tekintélyforrás kell legyen a hit és az igazság kérdéseiben. Ez a sola Scriptura elv – egyedül a Szentírás által elv lényege. Ma viszont ez az elv tovább erősödött és már nem egyenrangú a Biblia sokszor az egyéni

kegyességi életünkben, hanem alárendelt. A biblia helyett, az ember lett a mérce, az én lett az útmutató. Én vagyok a mérce, én vagyok az út az igazság és az élet – mondja magáról az ember. Ebbe se egy könyv, de se egy ember nem fog beleszólni, vagy nem befolyásolhat. Illetve beleszólhat, sőt sokszor érdekel is a Biblia, egyéb könyvek véleménye, de a végső döntéshozó, végső tekintély az én vagyok. Önálló, érett szabad entitás vagyok, nincs felettem tekintély. Ebben a kulturális felfogásban a Biblia egy tanácsadó posztot tölt be. Legjobb esetben elolvassa az ember, megfontolja, amennyiben javára van elfogadja, amennyiben nincsen felülbírája. Rosszabb esetben megveti, érvként hallva még ki is neveti, elmaradottnak tartja. Nem az a tekintély a véleményformálásban, amit a Biblia mond egyes kérdésekben, hanem az a vélemény diktátor, aki szakmailag előrébb jutott, pozíciója befolyásosabb. A véleményformálásban a számunkra minél nagyobbhangú adunk hangot, a Biblia pedig valahova háttérbe kerülve porosodik a polcokon. Pont olyan ma a Biblia tekintélye, mint ahogy azt leírja a mostani Jósiai íge a 16-17. versekben:

Mert elhagytak engem, és más isteneknek tömjéneztek, hogy bosszantsanak engem kezük mindenféle csinálmányával. Ezért lobbant fel lángoló haragom ez ellen a hely ellen, és nem alszik ki!

Az egyik keresztyén honlap készített egy 10-es listát azokról a mottókról, amik manapság legjobban terjednek és tévhitet alapulnak. Előkelő helyen szerepelt ezen a listán az a mottó, ami ehhez kapcsolódik:

“A Bibliának bizonyos részei a mai világban már nem érvényesek.”

Konkrét esetet említ az író arra, hogy egy presbitérium a gondnok vezetésével testületileg ezt vágta a lelkész fejébe. Ez a rendkívül káros mantra abból a végzetes előfeltételezésből indul ki, hogy a Biblia tanítását az adott kor, “a mai világ” sajátosságai mindig felülírják. Ráadásul ezt nemcsak az ószövetségi törvényekre tartják igaznak, hanem alapvető apostoli, sőt jézusi elvekre, parancsokra, utasításokra is. És valóban nem tévedés: vallják ezt magukat hívőnek tartó egyháztagok, presbiterek, sőt lelkészek, teológiai tanárok is. Mert „felülírja az eset szituáció”, amire ugye Jézus nem tudott kitérni, hogy éppen én miben is voltam pontosan – mondják ilyenkor érvként.

A legsúlyosabb következménye ennek az, hogy az egyetlen mérce annak megítélésében, hogy mi érvényes a Bibliában és mi nem, nem más, mint az adott ember világlátása, hangulata, divatja.

A kérdés csak az, hogy aki életvezetési kérdésekben nagyobb tekintélyt ad magának, mint Isten szavának az miért hívja magát keresztyénnek? Akkor mitől keresztyén az, aki számára nem mérvadó a keresztyénség alapüzenete, aki számára legjobb esetben is Isten szava egyenértékű a saját szavával? Jézus erre vonatkozóan mondja (a mulandó befolyásoló tényezőkről és a múlhatatlanokról):

“Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el” (Mt 24,35).

Vissza kell térnünk oda, ahova a reformátorok és előtte jóval Jósias is visszatért. A szentírás tekintélyéhez, és nem a tekintélyen van itt a hangsúly, hanem azon, hogy az életünkre Isten szava hatással van, az formál, azon keresztül szól hozzánk az Atya vagy nincs hatással és nem is formál. Vissza kell térni annak, hogy ez legyen a középpontban minden élethelyzetben. Sola Scriptura – Egyedül a Szentírás megismerése által ismerhetjük meg az Atyát és juthatunk hozzá. Hihetetlen volt látni egy mechás diákot, akivel elindult egy beszélgetés, találkoztunk hétről-hétre, és egy hét alatt evangéliumokat, könyveket olvasott el a Bibliából.

Tele volt kérdéssel, tele volt megértéssel, tele volt változással, mert az ige felnyitotta a szemét. Szintén csoda volt megélni, amikor Alphás résztvevő osztja meg, hogy ő elhatározta még Alpha előtt, hogy kiolvassa a Bibliát és bár nagyon nehéz volt neki, mert egy régit talált csak, nehézkes fordítással, de megtette. Nem kötelességből, hanem mert érdekelt, formálta. Ő is válaszokat keresett és kutatta Istent a kijelentésén keresztül. Olyan sokszor várjuk Isten üzenetét. Várjuk, hogy szóljon, vágyuk, hogy megismerjük. De hogy szeretnénk meghallani a hangját, hogy szeretnénk megismerni, ha nem foglalkozunk, nem tekintjük mércének az igéjét, mert felülbíráljuk? Olyan kifejező volt számomra nemrég az egyik leghíresebb focista kézmozdulata. Így vetett keresztet egy gól után..... Szimbolizálta, hogy Isten és ember kapcsolatában mégis ki áll felül, kinek a szava a végső mérce. Ez már csak a megszokás, apró jel.

A szentírás van a középpontban? A reformátorok álláspontja nem a *nuda Scriptura* elve volt, amely minden tekintélyt elutasít, és nem is a *solo Scriptura* elve, amely a Szentírás olvasását és értelmezését teljesen egyéni tevékenységnek tartja. A sola Scriptura elve nem tiltja a hitvallások megalkotását és továbbra is fontosnak tartja a Szentírás közösségi értelmezését és olvasását. Továbbra is helyénvalónak tartja, hogy emberek beszéljenek egymással, kifejezzék véleményüket, diskuráljanak, bizonyoságot tegyenek. Azonban mind a hitvallásokat, mind a közösségi értelmezéseket, gondolatokat, tanácsokat, bizonyoságtételeket Isten igéjének rendeli alá. A lekciónkban olvastuk ezt a verset:

De te maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudván, kiktől tanultad, mivel gyermekségedtől ismered a szent írásokat, amelyek bölcsé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusba vetett hit által.

„bölcsé tehetnek” „maradj meg mellette” – a Krisztus Jézusba vetett hit által. Jósiás bölcs volt. Jósiás bölcs volt, nem tökéletes. Értette, hogy az az ige, amit felolvasnak neki, amit elfogad, az figyelmeztetés a jelen helyzetre is - hiába olvassuk a 13. versben, hogy „nem hallgattak elődeink ennek a könyvnek az igéire”. Jósiás bölcs, mert tudja, nem az a lényeg, hogy ezt ők tették-e vagy más, hanem az a lényeg, hogy kihat-e rájuk is a jelenben. Jósiás nem kérdőjelezte meg, hogy az ige túloz-e, nem hezitált, hogy ő az uralkodó - én jó király vagyok ez rám nem vonatkozik, csak másokra. Jósiás látni és hallani akarta Isten igéjét, mert várta belőle, hogy szól az Úr.

A reformáció legfontosabb törekvése az eredeti katolikus hit restaurációja, az apostoli hithez való visszatérés, a hitehagyás állapotából való megtérés volt. A reformátorok hite nem a római katolicizmus *utáni* hit, hanem a római katolicizmust *megelőző* hit, amikor a katolikus, egyetemes egyház is Isten igéjét tekintette középpontinak. Ad Fontes – vissza az alapokhoz, az egyházatyákhoz, a szentírás keletkezéséhez, a szentíráshoz magához. Nem a katolicizmussal volt gond, a katolicizmus fordult el attól, ami eredetileg katolicizmus volt. Az ige központiségétől. A reformáció lényege a Szentíráshoz való visszafordulás. 500 éve lehet, hogy sok minden elavult, de ez a cél és törekvés csak még inkább szükséges lett.

2. A szentírás tekintélye

Jósiás visszatekint arra a 18 éves időszakra, amíg uralkodott, hogy elődei mit tettek és rájön, hogy reform kell. Tudatosítani kell, hogy a bálványok léteznek és le kell ezeket rombolni, tudatosítja, hogy Istennel kell kapcsolatba kerülni, nem bizonyos helyszínekkel és a bizonyos helyszín bizonyos berendezési tárgyival.

Visszatekint ez a 26 éves uralkodó és rájön, hogy reform kell. Visszatekint az életükre és rájön, hogy mennyi mindenben még régiak és nem változnak már mióta. Beleszoktak ebbe, ahogy múlt héten is hallottuk. A Biblia tekintélye kell ahhoz, hogy mint kétélű kard tudjuk forgatni és belenézünk, mint egy tükörbe, amiben látjuk a legőszintébben, hogy gyümölcseiről ismerik meg az embert. A Biblia az, ami a szíveket vizsgálja meg és a kimondatlan gondolatokat. Ez tart tükröt, de csak akkor, ha elfogadjuk tükörnek. Miért a Biblia a tekintély? Miért kéne, hogy az életünkben tekintély legyen? Jósiás a mózesi törvényeket találja meg, abból olvass fel. Isten minden egyes pillanatban, amikor szövetséget köt, kötött a népével, akkor egy ígéret is elhangzik. Így van ez Ábrahámnál, amikor nagy népet ígér neki az Úr, így van ez Mózesnél, amikor a kőtáblákat megkapja, amikor az Úrral találkozik. Isten szól és ez az ige az, ami alapján a nép megismerheti őt, ez az, amiből megtudhatjuk, hogy kicsoda az az isten, akinek az első és legnagyobb kijelentése, szava az volt, hogy mindezt megteremtette, benne az ő képmásával, az emberrel. Ez az Isten szól, ez az Isten ad, minden szövetségben ígéretet és ad ma is, szól ma is, az igéje által.

Reformációs sorozatban vagyunk, hadd emeljek ki megint egy reformátort. Luther hozzáállása inspirál engem! Figyeljük meg, hogy miként szól a Bibliáról és miért olyan fontos számára ez a könyv. A worms-i birodalmi gyűlésen a világi és egyházi hatóságok előtt azt mondta:

„Amennyiben engem az Írás tanúságával vagy észérvekkel meg nem győznek, addig az általam idézett szentírási helyek alapján meg vagyok győzve lelkiismeretemben és Isten szavainak fogságában. Mert én a Pápának és a zsinatoknak nem hiszek, mivel bizonyos, hogy gyakran tévedtek és saját magukkal is ellentmondásba keveredtek, így én, ezért nem akarok semmit sem visszavonni, mert a lelkiismeret ellen tenni nem lehet biztos és gyógyító sem. Isten segítsen meg engem! Ámen.”

Luther a Szentírást a zsinatok és a pápa tekintélye fölé helyezte, és kimondta, amit azóta minden evangéliumi protestáns kimond: a lelkiismerete Isten igéjének a foglya. Ez a végső mérce, nem emberi szó és tekintély. Olyan sokszor várjuk Isten válaszát egy kérdésünkre, helyzetünkre, várjuk, hogy csak hallgassuk őt, **de egyben szígszallaggal leragasztjuk a száját, ha az ő kijelentését nem olvassuk**, vagy nem valódi kijelentés a számunkra.

3. A szentírás célja – rámutatni az evangéliumra, Krisztusra.

Miért olyan fontos mégis ez a Biblia, miért olvassuk, miért legyen egyáltalán tekintély, kérdezheti egy olyan valaki, aki most van itt először. Miért bírjon akkora tekintéllyel? Miért bírt Jósiás idejében tekintéllyel? Pál így ír erről a korinthusiaknak: (1 Kor 2:12-13).

Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással, a lelki dolgokat a lelki embereknek magyarázva.

Istenből való Lelket kaptunk, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Hogy **megismerjük** és **ajándékozott**. Ez a két hangsúlyos szó itt. Megismerjük, mert meg lehet ismerni őt és az ajándékait. Ezen keresztül tudjuk megismerni őt. Sokszor az van bennünk, hogy hiába közeledek Istenhez, ő nem közeledik hozzám. De elfelejtjük ezekben a pillanatokban, hogy Isten már közeledett felénk, ebből fakad a teremtése, ebből fakad, hogy elküldte a fiát, ebből fakad, hogy itt volt a földön és tanított, magyarázta az írásokat, hogy érthessük. Ebből fakad, hogy vállalt egy olyan megaláztatást értünk, ami abból fakad, hogy mi számunkra nem tekintély az ő szava, ő maga. És mégis vállalta ezt az áldozatot.

Az Élő ige, Isten szava az, amiben ő válaszol. A Szentírás az a kijelentés, amiben leírja, hogy a fiát el fogja küldeni, el is küldi. Erről a fiúról olvashatunk, hogy ő lesz az, aki szabadítást hoz és igazságot a világba. Ő lesz az új teremtés, akiben vigasztalás van, ő lett az, aki elhagyatottá vált, hogy mi megtaláltak legyünk. Ő az, aki helyet készít az Atyánál, ő az aki az élet kenyere, az út és a szabadító. Ezeket mind olvashatjuk. Ezek mind Isten kijelentései. Ha közelebb akarunk kerülni ahhoz, aki mindezeket alkotta, Jézushoz magához, akkor mi mást lehetne tenni, mint olvasni azt, amiket ő mondott, újra és újra elolvasni.

Ebből ismerjük meg, hogy ő hogyan közeledik, amikor azt érezzük, hogy nekünk kéne először közeledni. Ebből tudjuk meg, hogy mit imádkozott az, aki abszolút össze volt törve de leírja a bánatát Istennek és Isten válaszol neki. Ebből tudjuk meg, hogy mit mond egy-egy beszélgetésben Isten fia egy gyászolónak, mit mond egy évek óta beteg embernek, mint mondott Jézus egy 4 szeresen elvált asszonynak, egy magát abszolút tőle távol tartó hitetlennek. Ebből tudjuk meg az ígéreteit. A Szentírásból tudjuk meg azt a sok kérdést, amit a tanítványok feltettek Jézusnak amikor értetlenek voltak és pont ugyanolyan kérdéseik voltak mint nekünk vannak:

- hogyan születhetik valaki újjá?
- Mi az az újjászületés, megtérés?
- Ki hol fog ülni a mennyországban? Ki jut oda?
- Miért van az, hogy valakinek betegsége van, szülei hibája vagy másé? Ilyen kérdéseket tesznek fel a tanítványok.

Jósiás megmaradt abban, amit tanult és amiről megbizonyosodott előtte is maga. Személyesen bizonyosodott meg erről. Ahogy a lekciónk is mondja, mi magunk is maradjunk meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudva, kiktől tanultad.

BEFEJEZÉS

Végezetül pedig, az, hogy a szentírás felolvasásának, értelmezésének hatására mit tesz a király, mit jelent, ha valaki komolyan veszi az ige olvasását, mit jelent, ha az ige formál embert és népet, azt a következő részből, jövő vasárnap megtudjuk. Ámen

(Ablonczy Áron)